

Politike na področju vodenja kariere s priporočili

**Center
Republike Slovenije
za poklicno
izobraževanje**

UREDILI:

dr. Tatjana Ažman in dr. Brigita Rupar

JEZIKOVNI PREGLED: Anja Miklavčič

OBLIKOVANJE: Robert Turk

IZDAL: Center RS za poklicno izobraževanje

ZA IZDAJATELJA: Elido Bandelj

Ljubljana, 2015

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI**

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT**

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI
RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO**

REPUBLIKA SLOVENIJA
**SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ
IN EVROPSKO KOHEZIJSKO POLITIKO**

Univerza v Ljubljani

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Publikacija je dostopna na spletni strani www.mojaizbira.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

658.3(0.034.2)

POLITIKE na področju vodenja kariere s priporočili [Elektronski vir] / avtorji Tatjana Ažman ... [et al.] ; uredili Tatjana Ažman, Brigita Rupar. - El. knjiga. - Ljubljana : Center RS za poklicno izobraževanje, 2015

ISBN 978-961-6904-48-3 (pdf)

1. Ažman, Tatjana, 1962-

278141952

Politike na področju vodenja kariere s priporočili

dr. Tatjana Ažman
Staša Bučar Markič
Maja Dizdarević
Mateja Gornik Mrvar
Gorazd Jenko
Katja Jeraj
Polona Klemenčič
Irena Kuntarič Hribar
mag. Miha Lovšin
Saša Niklanovič
Meta Ponebšek
Robert Rajšter
dr. Brigita Rupar
Marlen Skarlovnik
mag. Tanja Vilič Klenovšek

Vsebina

Predgovor	5
Uvod	5
Pomen politik karierne orientacije	6
Pregled politik vseživljenjske karierne orientacije v Evropski uniji	7
Evropska strokovna skupina za vseživljenjsko karierno orientacijo (EGLG)	7
Resolucija o karierni orientaciji, 2004	8
Program Skupnih akcij	8
Evropska mreža za politike v vseživljenjski karierni orientaciji (ELGPN)	8
Sodelovanje Slovenije v ELGPN, 2007	8
Resolucija o boljši integriranosti vseživljenjske karierne orientacije v strategije vseživljenjskega učenja, 2008	8
Sporočilo iz Bruggeja, 2010	9
Evropa 2020: Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast, 2010	9
Pregled politik vseživljenjske karierne orientacije v Sloveniji	10
Smernice za delo šolskih svetovalnih služb	10
Strategija vseživljenjskega učenja v Sloveniji, 2007	10
Strokovna skupina za vseživljenjsko karierno orientacijo	10
Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v RS, 2011	11
Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011-2020	11
Nacionalni reformni program 2013-2014	11
Resolucija o Nacionalnem programu izobraževanja odraslih v RS za obdobje od 2013 do 2020	11
Pregled stanja vseživljenjske karierne orientacije v Sloveniji po ciljnih skupinah	12
Predšolski otroci	12
Učenci in dijaki	12
Študenti	12
Izobraževanje odraslih	13
Zaposleni odrasli	14
Brezposelni odrasli in iskalci zaposlitve	15
Splošna priporočila za razvoj in vodenje politik vseživljenjske karierne orientacije	16
Posebna priporočila za posamezne ciljne skupine	17
Predšolski otroci	17
Učenci in dijaki	17
Študenti	18
Izobraževanje odraslih	19
Zaposleni odrasli	19
Brezposelni odrasli in iskalci zaposlitve	20
Priloge	21
Literatura in viri	42

Predgovor

Namen pričujoče publikacije je nosilec politik in odločevalcem skozi evropske smernice ter pregled trenutnega stanja ponuditi priporočila za medresorski sistemski pristop k urejanju področja vseživljenjske karijerne orientacije v Sloveniji. Publikacija v tem smislu predstavlja vodilo za pripravo skupnih izhodišč in politik prek projektov na področju vseživljenjske karijerne orientacije v prihajajočem programskem obdobju za črpanje sredstev Evropskega socialnega sklada.

Publikacijo so pripravili člani Strokovne skupine za vseživljenjsko karierno orientacijo.

Uvod

Paradigma vseživljenjske karijerne orientacije (VKO) se je v zadnjih desetletjih premaknila od izhodišča, da družba koordinira izobrazbo in zaposlitev posameznikov, k ideji, da je posameznik v prvi vrsti sam odgovoren za izobraževalne in zaposlitvene možnosti; od poklica za vse življenje k naboru znanja, spretnosti in kompetenc; od rednega in zaporednega izobraževanja k vseživljenjskemu učenju; od poklicnega usmerjanja kot pomoči posamezniku k razvijanju kompetence za vodenje kariere. Sodobno pojmovanje razume vodenje kariere kot proces, ko posameznik ugotavlja lastna prepričanja, vrednote, interese, svoje posebne sposobnosti in tudi omejitve, potrebe v različnih življenjskih obdobjih, si v skladu z njimi postavi realne in merljive cilje ter načrtuje učne in delovne aktivnosti, s katerimi bo v določenem času dosegel želene cilje. Vseživljenjska karierna orientacija pa se nanaša na sklop dejavnosti, ki državljanom omogočajo (ELGPN, 2013):

- da znajo v vseh starostnih obdobjih in kadarkoli v svojem življenju ugotoviti, kakšne so njihove sposobnosti, kompetence in interesi;
- da sprejemajo pomembne odločitve na področju izobraževanja, usposabljanja in izbire poklica ter se usmerjajo v izobraževanje ter delovna in druga okolja, kjer lahko te sposobnosti in kompetence pridobijo in ali jih uporabljajo.

Hitro spreminjajoča se sodobna družba namreč zahteva od posameznika veliko mero odzivnosti in prilagodljivosti na trgu dela. Slednji je namreč precej bolj nepredvidljiv, kot je bil pred leti, ko je posameznik izbral poklic in ga opravljal vso svojo delovno dobo. Vse več je dela za določen in nopolni delovni čas, za čas projektov, oblike dela so začasne in fleksibilne, nenehno nastajajo novi poklici, nekateri tradicionalni pa izumirajo, vse več ljudi ima boljše izobrazbo, konkurenca za delovna mesta in brezposelnost pa raste, zato mora posameznik vse življenje razvijati svoje znanje in kompetence. Obvladovanje karijerne kompetence mu pomaga pri uspešnem prehajanju iz ene oblike ali stopnje izobraževanja v drugo, iz izobraževanja v zaposlitev, iz obdobja brezposelnosti v zaposlitev in pri prehajanju v karieri nasploh. V ta namen države vedno več pozornosti namenjajo aktivnostim vseživljenjske karijerne orientacije, s katerimi podpirajo gladek prehod med izobraževanjem in delom, zmanjšujejo stroške in povečujejo produktivnost (ELGPN, 2013). Država s tem omogoča, da več ljudi

zaseda ustrezna delovna mesta, manj je vlaganj v prekvalifikacije in več posameznikov je s svojim delom zadovoljnih, zato je družba bolj učinkovita.

Prvi koncept vključevanja kompetence načrtovanje in vodenje kariere je bil v Sloveniji oblikovan leta 2003 (CPI in ZRSŠ), priročnik za izvajanje aktivnosti na področju osnovnih in srednjih šol pa je nastal leta 2005 (Ažman idr., 2005). Andragoški center Slovenije je v letih 2011 in 2014 opredelil kompetenco načrtovanja kariere (Ažman idr., 2012) ter oblikoval orodje za svetovalce, namenjeno merjenju te kompetence. Terminološki slovarček karierne orientacije je izšel leta 2011 (Kohont idr., 2011).¹

V Sloveniji do neke mere sledimo evropskim usmeritvam, implementacija teh usmeritev v zakonodajo, izvedbene dokumente in prakso pa še ni zadovoljiva. **Priporočila za izboljšanje vodenja politik na področju vseživljenjske karierne orientacije so podana celovito in po ciljnih skupinah.**

Pomen politik karierne orientacije

V Sloveniji obstajajo organizacije in službe, ki vsem uporabnikom, v vseh starostnih obdobjih, zagotavljajo različne oblike pomoči pri vodenju kariere. Delovanje javnih služb je zelo odvisno od ustreznih politik, ki opredeljujejo cilje in koncept delovanja služb ter zagotavljajo potrebna kadrovska in materialna sredstva. Pomemben razlog, zaradi katerega je še posebej pomembno, da jasno opredelimo smernice VKO na ravni države, je zmanjševanje sredstev za delovanje javnih služb. Izvajanje storitev karierne orientacije je pri nas sicer zagotovljeno z zakoni, smernicami in podobnim, vendar je višina sredstev precej odvisna od vsakokratnega aktualnega političnega videnja, koliko je vseživljenjska karierna orientacija pripoznana kot pomembna in učinkovita dejavnost. Finančna sredstva niso potrebna le za delovanje služb karierne orientacije oziroma izvajanje storitev, ampak tudi za razvoj teh služb, ki morajo svoje storitve nenehno razvijati in jih prilagajati spremenjenim razmeram. Razvoj so izvajalske organizacije v preteklosti v določeni meri financirale iz lastnih sredstev, ampak to zaradi krčenja sredstev za delovanje organizacij že dolgo ni več mogoče. Razvoj, to so razvojni projekti, se financirajo iz različnih razvojnih programov (na primer Evropski socialni sklad), zato bi ga morali načrtovati dolgoročno, nato pa razvite programe vključiti v redne dejavnosti javnih služb.

V praksi je karierna orientacija povezana s politikami izobraževanja, zaposlovanja, socialnega razvoja, gospodarskega razvoja in s še nekaterimi drugimi.

1. http://www.ess.gov.si/_files/3594/terminoloski_slovar.pdf

Pregled politik vseživljenjske karijerne orientacije v Evropski uniji

Skupne aktivnosti na področju vseživljenjske karijerne orientacije na ravni evropske politike so se začele po letu 2002 s pripravo dokumentov in spodbudami za organiziranje dejavnosti vseživljenjske karijerne orientacije.

Evropska strokovna skupina za vseživljenjsko karierno orientacijo (EGLG)

Evropska komisija je decembra 2002 ustanovila evropsko strokovno skupino za vseživljenjsko karierno orientacijo (angl. European Group for Lifelong Guidance - EGLG). Komisija je opredelila prednostna področja, s katerimi se ukvarja EGLG:

- skupno razumevanje osnovnih konceptov in načel karijerne orientacije;
- kakovost storitev karijerne orientacije;
- evropska dimenzija orientacije v sistemih izobraževanja, usposabljanja in zaposlovanja;
- vprašanja socialne vključenosti, povečanja dostopnosti do vseživljenjskega učenja in povezovanja izobraževanja, usposabljanja in delovnega življenja.

Strokovna skupina je obravnavala rezultate študij in vrsto ključnih dokumentov politike EU ter oblikovala predloge, kako naj bo karierna orientacija umeščena v te dokumente. Skupina je pripravila skupna referenčna orodja za področje karijerne orientacije ter sodelovala pri pripravi knjižic CEDEFOP-a *Izboljšanje politik in sistemov vseživljenjske karijerne orientacije* (angl. *Improving Lifelong Guidance Policies and Systems*, 2005) in OECD-ja *Karierna orientacija: Priročnik za oblikovalce politike* (angl. *Career Guidance*, 2004). Niklanovič pa je pripravil *Analizo sistemov zagotavljanja kakovosti na področju VKO* (2012). Skupina je komisiji zagotavljala pripravo gradiv in predlogov.

Resolucija o karierni orientaciji, 2004

Osrednji dokument, ki se nanaša le na vseživljenjsko karierno orientacijo, je Resolucija sveta in predstavnikov držav članic za povečevanje vpliva in moči politik, sistemov in praks v okviru vseživljenjskega svetovanja v Evropi (Evropska komisija: *Strengthening Policies, Systems and Practice on Guidance Throughout Life*, 2004). Resolucija, ki jo je sprejel Svet Evropske unije maja 2004, je pomembna, ker je karierno orientacijo postavila v kontekst vseživljenjskega učenja in ker je v okvirih Evropske unije definirala koncept vseživljenjske karijerne orientacije. Opredeli jo kot:

»Orientacija se v kontekstu vseživljenjskega učenja nanaša na vrsto aktivnosti, ki državljanom v vseh starostnih obdobjih in na katerikoli točki njihovega življenja omogočajo identifikacijo njihovih sposobnosti, kompetenc in interesov za sprejemanje odločitev na področju izobraževanja, usposabljanja in izbire poklica. Poleg tega jim omogoča vodenje svojih življenjskih poti v učenju, delu in drugih okoljih, v katerih se teh kompetenc in sposobnosti naučijo in/ali jih uporabljajo.« (Evropska komisija, 2004)

Program Skupnih akcij

Slovenski nacionalni forum za karierno orientacijo je bil ustanovljen leta 2006 v okviru projekta NGPF (angl. Developing National Guidance Forums for Guidance in Six Member States, 2006), ki ga je financiral evropski program Skupnih akcij (Joint Actions: Socrates, Leonardo and Youth). V forumu so sodelovali predstavniki večine ustanov in drugih deležnikov, povezanih s politiko karierne orientacije. V manj kot enoletnem delovanju foruma so udeleženci prepoznali ter sprejeli nujnost povezovanja in sodelovanja na področju politik karierne orientacije.

Evropska mreža za politike v vseživljenjski karierni orientaciji (ELGPN)

Leta 2007 je Evropska komisija finančno podprla ustanovitev evropske mreže za karierno orientacijo (angl. European Lifelong Guidance Policy Network – ELGPN). To je mreža oblikovalcev oziroma nosilcev politik iz 31 držav, v kateri sodelujejo predstavniki ministrstev, ki so zadolženi za področje karierne orientacije. Iz vsake države članice sodelujeta dva ali trije predstavniki, od katerih je eden uradni zastopnik. Ti predstavniki zastopajo tudi svoje nacionalne forume. Namen te mreže je oblikovati smernice za prihodnji razvoj karierne orientacije na ravni Evropske unije, predvsem pa z nacionalnimi forumi pospešiti uvajanje skupne politike v državah članicah. ²

Sodelovanje Slovenije v ELGPN, 2007

Slovenija sodeluje v tej mreži od samega začetka. V preteklosti so predstavniki Slovenije sodelovali na različnih področjih, zdaj pa sodelujejo v sklopu, ki se ukvarja z veščinami vodenja kariere, in v sklopu za kakovost karierne orientacije.

Mreža je v času svojega delovanja naredila nekatere pomembne korake. Najpomembnejši rezultati iz zadnjega obdobja delovanja te mreže so zajeti v publikaciji *Razvoj politike za vseživljenjsko karierno orientacijo: evropski nabor orodij* (ELGPN, 2014). V Sloveniji smo ta nabor orodij izkoristili kot iztočnico za oblikovanje pregleda ponudbe storitev VKO za uporabnike vseh starosti, ki so objavljeni v knjižici *Moja kariera* (2014).

Resolucija o boljši integriranosti vseživljenjske karierne orientacije v strategije vseživljenjskega učenja, 2008

Leta 2008 je bila sprejeta druga resolucija Evropske komisije, to je *Resolucija o boljši integriranosti vseživljenjske karierne orientacije v strategije vseživljenjskega učenja* (angl. *Better Integrating Lifelong Guidance Into Lifelong Learning Strategies*), ki opredeljuje prednostna področja karierne orientacije, ki so se pri dozdajšnjem sodelovanju izkazala kot najbolj kritična.

Prednostna področja, ki jih navaja resolucija, so:

- vzpodbujanje vseživljenjskega razvijanja veščin vodenja kariere,

2. <http://www.elgpn.eu/about-us>

- omogočanje dostopa svetovalnim dejavnostim vsem državljanom,
- razvijanje sistemov kakovosti v svetovanju ter
- spodbujanje koordinacije in sodelovanja med nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi akterji.

Navaja tudi, da je mreža ELGPN - mreža nosilcev politik - prostor za izmenjavo izkušenj med državami.

Sporočilo iz Bruggeja, 2010

Pomemben dokument na področju izobraževanja je tudi Sporočilo iz Bruggeja (Evropska komisija: *The Bruges Communiqué on enhanced European Cooperation in Vocational Education and Training for the period 2011-2020*, 2010b) o okrepljenem evropskem sodelovanju na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja v strateških ciljih za obdobje od 2011 do 2020, ki kot pomembno področje izpostavlja tudi področje karijerne orientacije. Poudari pomen zagotavljanja visokokakovostnih informacij in kariernega svetovanja, spoznavanja različnih poklicnih področij in kariernih možnosti, integrirane storitve kariernega svetovanja kot tudi zagotavljanje veščin za načrtovanje in vodenje kariere tako za mlade kot tudi odrasle.

Evropa 2020: Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast, 2010

Dokument *Evropa 2020* med drugimi cilji navaja dva, ki implicitno vključujeta karierno orientacijo, in sicer:

- »mladi in mobilnost« za povečanje uspešnosti izobraževalnih sistemov in olajšanje vstopa mladih na trg dela;
- »program za nova znanja in spretnosti in nova delovna mesta« za posodobitev trgov dela ter okrepitev vloge in položaja ljudi z razvijanjem njihov znanj in spretnosti v vsem življenjskem obdobju, da bi povečali vključevanje delavcev in bolje uskladili povpraševanje po delovni sili in njeno ponudbo, tudi z mobilnostjo delavcev.

Pregled politik vseživljenjske karierne orientacije v Sloveniji

Slovenija na področju razvoja politik vseživljenjske karierne orientacije delno sledi evropskim usmeritvam in ciljem.

Področje vseživljenjske karierne orientacije v Sloveniji podrobno obravnava le *Zakon o urejanju trga dela*. Precej manj eksplicitni so *Zakon o organiziranju in financiranju vzgoje in izobraževanja*, *Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju* ter *Zakon o osnovni šoli*. V omenjenih zakonih je vseživljenjska karierna orientacija obravnavana precej splošno in posredno, terminologija pa je zastarela.

Smernice za delo šolskih svetovalnih služb

Dejavnost poklicne (karierne) orientacije v osnovnih in srednjih šolah opredeljujejo Programske smernice iz leta 1999 in 2008 (*Programske smernice: Svetovalna služba v osnovni šoli*, 1999 in *Programske smernice: Svetovalna služba v srednji šoli*, 2008). Smernice kot eno od osnovnih področij svetovalnega dela z učenci in dijaki navajajo področje poklicne orientacije, ki pa je zasnovano na zastarelem pojmovanju konceptov vseživljenjske karierne orientacije in neustreznih časovnih standardih ter se izvaja v okviru nesistematiziranih svetovalnih ur.

Strategija vseživljenjskosti učenja v Sloveniji, 2007

Slovenska *Strategija vseživljenjskosti učenja* (MIZŠ, 2007) v skladu s priporočili evropske politike postavlja vseživljenjsko karierno orientacijo ob bok vseživljenjskemu izobraževanju. Strategija ugotavlja, kot že vse prej omenjene študije, da je treba v naših šolah razviti poklicno vzgojo in drugačno usposabljanje kadra, ki bo to dejavnost izvajal.

V strategiji je omenjena tudi potreba po koordinaciji med institucijami, ki izvajajo te dejavnosti na državni in regionalni ravni. Korist takšne koordinacije vidi v večji preglednosti in učinkovitosti delovanja teh služb ter zagotavljanju ustreznih standardov kakovosti.

Strokovna skupina za vseživljenjsko karierno orientacijo

Kot naslednika Slovenskega nacionalnega foruma za karierno orientacijo, ustanovljenega leta 2006, je Ministrstvo za šolstvo in šport leta 2008 imenovalo medresorsko strokovno skupino za karierno orientacijo. Po izteku mandata je bila ta skupina leta 2014 znova imenovana do leta 2020. Namen skupine je spodbujati povezovanje in učinkovito sodelovanje med uporabniki, politiko in stroko na področju karierne orientacije v Sloveniji. Naloge skupine na področju vseživljenjske karierne orientacije so koordinacija politik in spremljanje članstva Slovenije v mednarodnih povezavah in mrežah, koordinacija priprave projektov, spremljanje izvajanj usposabljanj za vse ciljne skupine, priprava priporočil in predlogov ustreznih rešitev za upravljalce procesov in posvetovalna vloga pri pripravi sistemskih

rešitev, oblikovanje izhodišč za pripravo nacionalne strategije, izvajanje pregleda nad obstoječimi in nastajajočimi sistemi kakovosti ter letno poročanje o stanju na področju vsem institucijam, ki jih zastopajo člani te strokovne skupine.

Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v RS, 2011

V nacionalnem strateškem dokumentu *Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju* (ur. Krek in Merljak, 2011) je med strateškimi izzivi zapisano, da morajo biti posameznikom zagotovljeni pogoji za vseživljenjsko vodenje kariere v vseh za to primernih obdobjih človekovega življenja. Tam je tudi zapisano, da je še posebej ključno seznanjanje učencev in dijakov s poklici na prehodu iz osnovnega v srednje šolstvo. V poglavju o poklicnem in strokovnem izobraževanju za učinkovitejše informiranje in svetovanje dijakom za načrtovanje in vodenje kariere je predlaganih več rešitev: uvedba sistematiziranega časa namenjenega svetovalni aktivnosti, uvedba vsebin, povezanih s poklicno vzgojo v obvezne predmete, uvedba poklicne vzgoje kot posebnega predmeta ali v kombinaciji z drugim predmetom, obvezno dodatno izobraževanje učiteljev in svetovalnih delavcev za izvajanje predmeta, vključitev vsebin, povezanih z informiranjem in svetovanjem za načrtovanje in vodenje kariere v univerzitetno izobraževanje učiteljev in svetovalnih delavcev ter uvedba novega študijskega programa (podiplomski študij) iz vsebin svetovanja za načrtovanje in vodenje kariere.

Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011-2020

V resoluciji (2011) je zapisano, da je ena od temeljnih vlog visokošolskega izobraževanja v družbi krepitev in opolnomočenje državljanov za osebni razvoj in poklicno kariero.

Nacionalni reformni program 2013-2014

Nacionalni reformni program (2013), načrt Vlade Republike Slovenije za doseganje ciljev iz Strategije Evropa 2020, za doseg priporočila Evropske komisije, ki zadeva izobraževanje in kvalifikacije kot eno od aktivnosti, navaja projekt Karierno svetovanje, ki mu je treba dodati kakovostne vsebine in ga umestiti v sistem izobraževanja.

Resolucija o Nacionalnem programu izobraževanja odraslih v RS za obdobje od 2013 do 2020

Ta Resolucija (2013) je strateški dokument, ki določa prednostne cilje razvoja na področju izobraževanja odraslih v letih 2013 in 2020; to je Resolucija o nacionalnem programu izobraževanja odraslih (v nadaljevanju ReNPIO 13-20). Med prednostnimi nalogami je zapisano, da bo zagotovljeno »[...] izvajanje motivacijskih programov, informativne in svetovalne dejavnosti, skupaj s poklicno orientacijo« (2013: 36). Tako med spremembami v sistemskem okolju nova ReNPIO predvideva tudi zagotavljanje informiranja in svetovanja za odrasle ter pomoči pri kariernem načrtovanju. Med dejavnostmi, potrebnimi za izvajanje izobraževanja odraslih, pa je posebej opredeljena tudi svetovalna dejavnost.

Pregled stanja vseživljenjske karierne orientacije v Sloveniji po ciljnih skupinah

Predšolski otroci

Vseživljenjska karierna orientacija je del javno veljavnega kurikuluma za vrtce (MIZŠ, 2011).³ Vrtci ga izvajajo v skladu z lastnimi razvojnimi in letnimi načrti dela.

Učenci in dijaki

Svetovalni delavci izvajajo karierno orientacijo v okviru svojega osnovnega dela z učenci in dijaki. Podlaga za delo predstavljajo *Programske smernice za svetovalno delo* 1999 in 2008, v katerih je naveden tudi standard, ki ga morajo svetovalni delavci dosegati pri uresničevanju nalog s področja Poklicna orientacija.

Učiteljem, svetovalnim delavcem, ravnateljem, delodajalcem, predvsem pa učencem in dijakom ter staršem, so na področju kariernega svetovanja na voljo številna informacijska gradiva in didaktični pripomočki s področja kariernega svetovanja. Izvajalci karierne orientacije v šolah so svetovalni delavci in učitelji. Slednji vključujejo vsebine karierne orientacije v uresničevanje ciljev svojih predmetov.

Strokovno podporo in razvoj jim nudita Zavod RS za šolstvo, Center RS za poklicno izobraževanje, na sistemski ravni pa Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

Strokovnjaki opozarjajo, da je treba zaradi paradigmatnega premika razumevanja kariere VKO močnejše in drugače vključiti v kurikulum (Wats, 2011 v: Sentočnik 2012). Sentočnik (2012) je naredila analizo osnovnošolskih in gimnazijskih učnih načrtov za obvezne predmete z vidika vključenosti VKO v posamezne elemente. Ugotovila je, da VKO ni sistematično in ciljno umeščena v vse predmete.

Študenti

Za potrebe izvajanja ustrezne podpore študentom pri njihovem načrtovanju karierne poti so se, predvsem v zadnjih letih, na nekaterih samostojnih visokošolskih zavodih razvili različni modeli izvajanja karierne orientacije, med katerimi so prevladujoče svetovalne službe, tako imenovani karierni centri⁴, katerih prednostne naloge so predvsem:

- organizacija in izvedba aktivnosti, v okviru katerih osveščajo študente o pomenu pravočasnega načrtovanja karierne poti za uspešen prehod v zaposlitev;
- izvajanje kariernega informiranja in svetovanja;
- spodbujanje sodelovanja študentov s potencialnimi delodajalci;
- širjenje prepoznavnosti profilov diplomantov samostojnih visokošolskih zavodov.

3. http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/vrtci/pdf/vrtci_kur.pdf

4. Na primer <https://kc.uni-lj.si/>; <http://kc.um.si/>; <http://www.ung.si/sl/karierni-center/>

Storitve, ki jih financira Evropska unija, zagotavljajo brezplačne storitve za študente in jim omogočajo:

- prepoznavanje lastnih potencialov, kariernih interesov, prednosti in priložnosti, kar jim bo omogočilo odgovorno, pravočasno in aktivno načrtovanje kariere;
- dostop do informacij o zaposlitvenih možnostih, delovnih nalogah, ki jih lahko opravljajo po koncu študija (na primer v obliki predstavitve kariernih poti uspešnih diplomantov, predstavitve izsledkov zadnjih raziskav in podobno);
- razvoj funkcionalnih znanj in spretnosti, ki so pomembna za boljšo zaposljivost, na primer, kako se dobro predstaviti delodajalcu; kako si lahko pri tem pomagamo s sodobno komunikacijsko in drugo tehnologijo; kako raziskati delovanje podjetij ali institucij, s katerimi želimo sodelovati;
- pridobivanje informacij o možnostih študijskih izmenjav, praks, projektne dela ter aktualnih dogajanj na področju trga dela v EU in drugje;
- vzpostavljanje stikov in povezav s predstavniki delodajalcev ter aktivno vključevanje v različne mreže in skupnosti.

Karierni centri samostojnih višješolskih in visokošolskih zavodov pokrivajo predvsem področje kariernega svetovanja študentom, nekateri pa tudi bodočim študentom in diplomantom.

Na nacionalni ravni za sofinanciranje izvajanja dejavnosti kariernih centrov v terciarnem izobraževanju skrbi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, medtem ko so skrbniki na izvedbeni ravni predvsem samostojni visokošolski in višješolski zavodi.

Z zaključkom izvajanja operativnega programa je nastal problem nadaljnega financiranja dela kariernih centrov in izobraževanja izvajalcev storitev.

Izobraževanje odraslih

Ciljne skupine, ki jim je namenjena svetovalna podpora v izobraževanju (pred, med in ob koncu), so raznovrstne, od mlajših do starejših odraslih, od brezposelnih do zaposlenih, od manj do bolj izobraženih. V zadnjih letih se posebna pozornost namenja različnim ranljivim skupinam odraslih, kot so manj izobraženi (z manj kot štiriletno srednješolsko izobrazbo), priseljenci, pripadniki romske skupnosti, zaporniki, odrasli z različnimi oblikami oviranostmi, kot so gluhi in naglušni, slepi in slabovidni, invalidi in drugi.

Ključni cilji in vsebine vseživljenjske karierni orientacije za odrasle, vključene v izobraževanje, so:

- pomoč pri vključevanju v izobraževanje in učenje;
- pomoč pri organiziranju in izpeljavi izobraževanja/učenja;
- pomoč pri ovrednotenju znanja, spretnosti in kompetenc;
- pomoč pri načrtovanju in razvoju kariere, povezano z vključevanjem v vseživljenjsko učenje.

Na nacionalni ravni na področju izobraževanja odraslih za razvoj svetovalne dejavnosti skrbi Andragoški center Slovenije, na sistemski pa Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Andragoški center Slovenije zagotavlja strokovni razvoj svetovalne dejavnosti v izobraževanju odraslih, umeščanje

svetovalne dejavnosti v izobraževanju odraslih v sistemske in strateške dokumente, strokovno usposabljanje in izpopolnjevanje za svetovalno delo v izobraževanju odraslih in skrbi za povezovanje z drugimi nosilci svetovalne dejavnosti v različnih omrežjih na nacionalni, regionalni, pa tudi mednarodni ravni. (Več o tem v: Vilič Klenovšek idr. 2006, 2007 in 2011.)

Na izvedbeni ravni pa imajo odrasli na voljo informiranje in svetovanje v različnih organizacijah:

- v 14 regionalnih svetovalnih središčih za izobraževanje odraslih (središčih ISIO: <http://isio.acs.si/sredisca/>), kjer posebej za to delo usposobljeni svetovalci nudijo brezplačno svetovalno pomoč za katerokoli vprašanje ali problem, povezan z izobraževanjem, učenjem, pa tudi z razvojem kariere v najširšem pomenu te besede;
- v specializiranih organizacijah za izobraževanje odraslih, kot so ljudske univerze, enote za izobraževanje odraslih na srednjih in višjih šolah, v zasebnih izobraževalnih organizacijah za odrasle (večina teh je objavljena v letnem spletnem pregledu ponudbe izobraževanja odraslih: <http://www.acs.si/pregled>);
- v nevladnih organizacijah, v katerih je del dejavnosti namenjen tudi izobraževanju in učenju odraslih, kot so slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje (<http://www.slovenska-univerza3.si/>), različna društva in organizacije za višjo kakovost življenja in zdravja odraslih, za medgeneracijsko sodelovanje in drugo.

Kljub intenzivnejšemu razvoju svetovalne dejavnosti v izobraževanju odraslih v zadnjih desetih letih se na področju srečujemo z nekaterimi ovirami in problemi, ki jih je treba preseči. Poleg nekaterih skupnih na področju politik vseživljenjske karijerne orientacije, ki so omenjeni tudi v uvodu, izpostavljamo na področju izobraževanja odraslih predvsem:

- nezadostno sistemsko in zakonsko umeščenost področja,
- nezadosten obseg finančnih sredstev ter stabilnost financiranja svetovalne dejavnosti.

Odrasli danes vse pogosteje potrebujejo pomoč pri odločanju, katero izobraževanje je tisto »pravo«, ter tudi svetovalno podporo v procesu izobraževanja in učenja, da so čim bolj učinkoviti in uspešni. Izhajajoč iz evropske opredelitve o vseživljenjski karierni orientaciji (Evropska komisija, 2008), je razvidno, da je pomemben del svetovalnih aktivnosti tudi svetovalno delo za načrtovanje poti v izobraževanju in učenju, kar se specifično razvija in izvaja v mreži organizacij za izobraževanje odraslih.

Zaposleni odrasli

Sklad za razvoj kadrov in štipendije je bil ustanovljen z namenom spodbujanja razvoja človeških virov in kadrov za večjo zaposljivost, vseživljenjsko učenje, konkurenčnost in prenos znanja. Zagotavlja povezovanje vsebin na področju razvoja kadrov med posameznimi ministrstvi in drugimi institucijami. Od leta 2011 izvaja program Vseživljenjska karierna orientacija za delodajalce in zaposlene. Sredstva zagotavlja Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti iz Evropskega socialnega sklada. Namen programa je krepiti službe za razvoj kadrov v podjetjih. Ciljne so mikro, majhna in srednje velika podjetja.

Sklad na področju vseživljenjske karijerne orientacije za zaposlene opaža naslednje pomanjkljivosti:

- storitve VKO so na voljo le majhnemu številu podjetij, kar glede na potrebe gospodarstva ni ustrezno, pri razvoju karier zaposlenih je vedno bolj izražena potreba po podpori in strokovni pomoči malim in srednje velikim podjetjem, saj ta sama največkrat ne razpolagajo z ustreznimi kadri in znanjem ali pa ne morejo najti ustrezne pomoči;
- omejen dostop do storitev VKO za določene skupine zaposlenih; do kariernega svetovanja imajo dostop le določene skupine zaposlenih, to so po navadi ključni in perspektivni kadri, za preostale zaposlene pa se pričakuje, da bodo za svojo kariero poskrbeli sami;
- zaposleni nimajo informacij oziroma imajo pomanjkljive informacije o tem, na koga se lahko obrnejo v primeru potrebe po kariernem svetovanju;
- pri izvedbi storitev se vedno pojavlja vprašanje, kako zagotoviti visoko kakovost storitev, prilagojeno potrebam podjetja in posameznika; v Sloveniji za zdaj še ne obstajajo standardi kakovosti za storitve svetovalcev VKO, ki delajo v podjetjih z zaposlenimi, na trgu tako obstaja veliko izvajalcev VKO, v podjetjih pa imajo premalo informacij, da bi lahko izbrali najustreznejšega;
- zaradi odvisnosti programa od sredstev Evropskega socialnega sklada sklad ne more zagotoviti kontinuitete storitev, ki pa je nujna.

Brezposelni odrasli in iskalci zaposlitve

Za brezposelne odrasle in iskalce zaposlitve skrbi Zavod RS za zaposlovanje (ZRSZ). Storitve vseživljenjske karierni orientacije se na Zavodu izvaja na uradih za delo in v kariernih središčih, kjer svetovalci stranke informirajo, jim svetujejo ter izvajajo razne delavnice razvijanja veščin vodenja kariere in iskanja zaposlitve. Zavod razvija tudi pripomočke za samostojno vodenje kariere. Naloge ZRSZ so zmanjševanje strukturnih neskladij na trgu dela, posredovanje zaposlitev in zagotavljanje vseživljenjske karierni orientacije.

V preteklih letih je Zavod beležil hitro povečanje števila brezposelnih, kar je imelo za posledico, da se je velik del storitev prenesel s svetovalcev na splet in v karierna središča. Nastala je potreba po vnovičnem premisleku o kompetenčnih profilih in storitvah, ki bi iskalcem zaposlitve in brezposelnim omogočali dobiti učinkovito pomoč.

Splošna priporočila za razvoj in vodenje politik vseživljenjske karijerne orientacije

Na podlagi ključnih ugotovitev mednarodnih raziskav, dokumentov politik Evropske unije in Slovenije ter predstavitev stanja po področjih smo oblikovali splošna priporočila, ki jih velja upoštevati pri strateškem vodenju politike vseživljenjske karijerne orientacije za vse resorje in organizacije. V nadaljevanju predstavljamo posebna priporočila za vsako od ciljnih skupin.

- **Nosilci politik** naj pripravijo jasno in dolgoročno vizijo razvoja. Oblikujejo naj strategijo implementacije VKO ter naj omogočajo in zagotavljajo njeno spremljavo. Poudarek naj bo na trajnostnem razvoju. V načrtovanje je treba vključiti ukrepe za lažje prehode, zlasti prehod iz izobraževanja v zaposlovanje. Posebno skrb s ciljem socialne vključenosti je treba nameniti ljudem iz ranljivih skupin.
- Pomembno je uresničevati dogovore iz podpisanih mednarodnih dokumentov, ki se nanašajo na enakost na področju šolanja in zaposlovanja ter spodbujajo vseživljenjsko učenje. Vseživljenjsko karierno orientacijo je treba dosledno vključiti v temeljne zakone in podzakonske akte. Treba je posodobiti terminologijo.
- Predlagamo vzpostavitev posebne organizacijske enote na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport, ki bo odgovorna za razvoj VKO na področju izobraževanja.
- Predlagamo vzpostavitev enotne metodologije za kontinuirano in sistematično zbiranje podatkov, ki služijo za spremljanje izobraževalnih in zaposlitvenih trendov.
- **Strokovna skupina za vseživljenjsko karierno orientacijo**, sestavljena iz predstavnikov vseh javnih zavodov s tega področja, koordinira politike na področju VKO. Nosilci politik naj pri oblikovanju strateških dokumentov upoštevajo ugotovitve in priporočila te skupine.
- **Nacionalna koordinacijska točka** (NKT) sodeluje z vsemi nacionalnimi ustanovami, ki delujejo na tem področju, z namenom koordinirane izvedbe programov in zagotavljanja kakovosti, ki ji je treba dati več veljave.
- Urediti bi bilo treba področje dodiplomskega in podiplomskega izobraževanja svetovalcev za izvajanje storitev VKO (glej CEDEFOP, 2009 in Niklanovič 2011).

Posebna priporočila za posamezne ciljne skupine

Ciljne skupine smo opredelili z vidika starosti uporabnika in njegovih vlog.

Predšolski otroci

Vrtci naj utrdijo izvajanje kurikuluma z vidika vseživljenjske karijerne orientacije, pri tem pa naj se povezujejo z notranjimi in zunanji deležniki. Zavod RS za šolstvo pripravlja in izvaja usposabljanje za strokovne delavce.

Treba bi bilo pripraviti programe za stalno strokovno spopolnjevanje strokovnih delavcev za izvajanje vsebin VKO.

Učenci in dijaki

Ciljne skupine so učitelji in svetovalni delavci ter vodstveni delavci.

Za uresničevanje ciljev je treba izpeljati naslednje aktivnosti:

- cilje in vsebine vseživljenjske karijerne orientacije sistematično in načrtno vključiti v vse učne načrte obveznih predmetov osnovne in srednje šole (več o tem v: Rupar, 2007; podrobna priporočila so na voljo v: Sentočnik, 2012);
- v predmetnik za osnovno in srednje šole vključiti izbirno vsebino karijerne orientacije;
- prenoviti *Programske smernice* (1999 in 2008) za svetovalno službo v osnovni in srednji šoli na področju karijerne orientacije ter uvesti sistematiziran čas, namenjen tej svetovalni aktivnosti;
- oblikovati smernice za vključitev vseživljenjske karijerne orientacije v razvojne načrte in izvedbene kurikulume osnovnih in srednjih šol (mrežni načrt);
- pripraviti ustrezne izobraževalne programe za strokovne delavce (učitelje, svetovalne delavce, vzgojitelje in druge) za izvajanje vseživljenjske karijerne orientacije;
- pripraviti ustrezno usposabljanje vodstvenih delavcev (ravnateljev) za vodenje VKO na ravni zavodov;
- izkoristiti infrastrukturo tekmovanj v poklicnih spretnostih, ki ne služijo samo informiranju o poklicih, ampak so lahko tudi pomemben dejavnik v kariernem razvoju posameznika;
- vzpostaviti sistem za preverjanje in vrednotenje kakovosti dela na področju karijerne orientacije v šolskem sistemu.

Vsak zavod bi moral cilje in vsebine VKO vključiti v svojo vizijo in razvojni načrt, v skladu z ravniyo zavoda, potrebami uporabnikov in značilnostmi okolja. Ta proces bi morali voditi ravnatelji, za kar bi jih bilo treba usposablјati. Izvajalci karijerne orientacije v vzgojno-izobraževalnih zavodih so svetovalni delavci in učitelji, pri čemer je treba okrepiti njihovo usposabljanje in utrditi vlogo učiteljev. Strokovno podporo in razvoj jim nudita Zavod RS za šolstvo in Center RS za poklicno izobraževanje, na sistemski ravni pa Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport mora zagotoviti naslednje systemske podlage:

- zakonske podlage za posodobitev učnih načrtov osnovne in srednje šole;
- podlage za umestitev vseživljenjske karijerne orientacije kot obveznega izbirnega predmeta in obvezne izbirne vsebine v kurikulum osnovne in srednje šole;
- ustrezna finančna sredstva za kakovostno izvajanje dejavnosti;
- možnost stalnega strokovnega izpopolnjevanja za izvajalce karijerne orientacije;
- delovanje mehanizmov za razvoj kakovosti dela.

Zavod RS za šolstvo in Center RS za poklicno izobraževanje morata poskrbeti za uresničevanje systemskih dokumentov in prenos zahtev v prakso ter za stalno strokovno podporo izvajalcem. Vzgojno-izobraževalni zavodi oziroma vodstva zavodov skupaj s strokovnimi delavci morajo zagotoviti izvajanje aktivnosti glede na predpisane dokumente.

Študenti

V višješolskih in visokošolskih zavodih so ciljne skupine pedagoško osebje, karierni svetovalci, koordinatorji praktičnih usposabljanj in drugi strokovni delavci.

Za uresničevanje ciljev je treba izpeljati naslednje aktivnosti:

- cilje in vsebine vseživljenjske karijerne orientacije sistematično in načrtno vključiti v študijske programe terciarnega izobraževanja;
- oblikovati smernice za izvajanje vseživljenjske karijerne orientacije v terciarnem izobraževanju za pedagoško osebje in zaposlene v kariernih centrih/svetovalnicah;
- pripraviti kompetenčni profil kariernih svetovalcev;
- zagotoviti ustrezne programe izobraževanj in usposabljanj zaposlenih, vključenih v izvajanje vsebin vseživljenjske karijerne orientacije;
- zagotoviti trajno financiranje dejavnosti kariernih centrov v visokem šolstvu;
- vzpostaviti sistem za preverjanje in vrednotenje kakovosti dela na področju karijerne orientacije v terciarnem izobraževanju.

Izvajalci karijerne orientacije v terciarnem izobraževanju so karierni svetovalci, pedagoško osebje, koordinatorji praktičnega usposabljanja in drugi strokovni delavci. Strokovno podporo in razvoj nudijo karierni centri posameznih univerz, na nacionalni ravni pa Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport mora zagotoviti:

- systemske podlage za vključitev vsebin vseživljenjske karijerne orientacije v študijske programe,
- finančna sredstva za kakovostno izvajanje dejavnosti,
- možnost stalnega strokovnega izpopolnjevanja za izvajalce karijerne orientacije,
- delovanje mehanizmov za razvoj kakovosti dela.

Izobraževanje odraslih

Ciljna skupina so odrasli, vključeni v izobraževanje.

V nadaljnjem razvoju svetovalne dejavnosti v izobraževanju odraslih je treba:

- zagotoviti odraslim v različnih življenjskih obdobjih, zaradi različnih potreb, večjo dostopnost do vseživljenjskega učenja;
- povečati motiviranost in dejansko vključenost odraslih v izobraževanje in učenje;
- prispevati k večji kakovosti, uspešnosti in učinkovitosti izobraževanja odraslih ter s tem tudi k uspešnejšemu razvoju kariere vsakega posameznika; posredno pa tudi k večji socialni vključenosti;
- odraslim zagotoviti pravico do brezplačnega informiranja in svetovanja pred, med in po končanem izobraževanju;
- širiti pestrost svetovanja v različnih omrežjih (izobraževanje, zaposlovanje, nevladni sektor in drugi);
- nameniti posebno pozornost ranljivim skupinam odraslih: brezposelni, starejši od 50 let, zaposleni, starejši od 45 let, z dokončano manj kot štiriletno srednjo šolo, manj izobraženi in druge ranljive skupine odraslih, ki imajo omejene možnosti dostopa do socialnih, kulturnih in ekonomskih dobrin.

Andragoški center Slovenije naj ohrani osrednjo vlogo pri strokovnem razvoju in spremljanju svetovalne dejavnosti v izobraževanju odraslih. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport pa mora zagotavljati ustrezne pogoje, in sicer:

- sistemske in zakonske podlage za delovanje svetovalne dejavnosti v izobraževanju odraslih,
- opredeljene standarde in normative za delovanje svetovalne dejavnosti v izobraževanju odraslih,
- finančna sredstva za delovanje na izvedbeni ravni,
- podpora razvoju stroke in usposabljanju kadrov,
- razvoj in delovanje mehanizmov presojanja in razvijanja kakovosti.

Na izvedbeni ravni naj se ohranja organiziranost svetovalne dejavnosti na regionalni ravni (središča ISIO) in pri izvajalcih izobraževanja odraslih (glej tudi *Bela knjiga*, 2011) s poudarkom na brezplačnem zagotavljanju svetovalne podpore odraslim v različnih življenjskih obdobjih ter čim bližje kraju, kjer odrasli delajo in živijo (lokalno dostopno). Izvajalci naj v svetovalno delo vključujejo tudi postopke ugotavljanja, vrednotenja in priznavanja na različne načine pridobljenega znanja in izkušenj odraslih, k čemur države Evropske unije zavezujejo tudi *Priporočila sveta o potrjevanju neformalnega in priložnostnega učenja* (Evropska komisija, 2012)

Zaposleni odrasli

Ciljna skupina so zaposleni odrasli.

Za uresničevanje ciljev je treba izpeljati naslednje aktivnosti:

- ponuditi kakovostne programe karierni orientacije;
- informirati delodajalce in zaposlene o možnostih izobraževanja in usposabljanja na področju VKO

ter hkrati povečati ozaveščenost delodajalcev o pomenu vlaganj v razvoj človeških virov;

- povečati prilagodljivost in konkurenčne prednosti podjetij.

Pristojna ministrstva naj okrepijo vlogo Javnega sklada za razvoj kadrov in štipendije kot osrednje ustanove na področju spodbujanja razvoja kadrov. Na izvedbeni ravni je treba zagotoviti kontinuiteto ukrepov, kar je možno le z ustreznimi in stalnimi finančnimi sredstvi.

Brezposelni odrasli in iskalci zaposlitve

Ciljna skupina so brezposelni odrasli in iskalci zaposlitve.

Za uresničevanje ciljev bi bilo treba izpeljati v okviru nalog Zavoda RS za zaposlovanje naslednje aktivnosti:

- pripraviti obvladljivo število kompetenc, ki bodo lahko osnova za ugotavljanje kompetenčnega profila prijavljenih na Zavodu in za posredovanje kandidatov delodajalcem;
- pripraviti orodja za čim enostavnejše ocenjevanje in samoocenjevanje kompetenc oseb, prijavljenih na Zavodu;
- poiskati vire in okrepiti storitve, ki bodo dolgotrajno brezposelnim pomagali in jih spremljali do uspešne zaposlitve, izobraževanja oziroma postavljenega kariernega cilja;
- storitve prilagajati različnim skupinam brezposelnih;
- posodobiti normative obravnave strank.

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve naj tudi v prihodnje tesno sodeluje pri urejanju področja VKO in pripravi novih projektov z Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo ter drugimi pomembnimi akterji.

Ministrstva naj zagotovijo:

- oblikovanje in uporabo metodologije za pravočasno napovedovanje potreb gospodarstva;
- zmanjšanje strukturnih neskladij, saj delodajalci povprašujejo po izobrazbi ali kompetencah, ki jih brezposelni nimajo;
- kadrovske vire, ki bodo izvajali ustrezne storitve in njihovo strokovno rast.

Priloga 1: Model organiziranosti karierne orientacije v Sloveniji

Shema prikazuje akterje in ciljne skupine aktivnosti vseživljenjske karierne orientacije v Sloveniji.

MEDRESORSKA STROKOVNA SKUPINA VKO	NKT VKO		ciljne skupine										
	financer	nacionalna institucija	izvajalci	OŠ	SŠ	študenti	zaposleni	neaktivni	BO	osipniki	migranti	socialno ogroženi	invalidi
MIZŠ	ZRSŠ ŠR	učitelji ŠSS											
		CPI ŠR	učitelji ŠSS										
			KC										
		ACS	ISIO										
MDDSZ		NVO											
	ZRSZ	UD in KS											
	JSRKŠ	izvajalci VKO											
MGRT		kadrovske službe											

Medresorska STROKOVNA SKUPINA ZA VKO

Koordinacija VKO v Sloveniji za področje izobraževanja, zaposlovanja in gospodarstva na nivoju politike in prakse

NKT VKO

Nacionalna koordinacijska točka za VKO, operativno zagotavlja skupne točke za vsa področja (zaposlovanje, izobraževanje)

MIZŠ

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

MDDSZ

Ministrstvo za delo, družino in enake možnosti in socialne zadeve

MGRT

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo

ZRSŠ

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

CPI

Center za poklicno izobraževanje

ACS

Andragoški center Slovenije

ZRSZ

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje

ŠR

Šola za ravnatelje

JSRKŠ

Javni sklad za razvoj kadrov in štipendije

ŠSS

Šolska svetovalna služba za učence in dijake

KC

Karierni centri za študente

ISIO

Informativno svetovalna dejavnost v izobraževanju odraslih

NVO

Nevladne organizacije za ranljive skupine

UD in KS

Uradi za delo in karierna središča

Izvajalci VKO

Na javnem razpisu izbrani izvajalci VKO, ki jih izbere JSRKŠ

izobraževanju	
zaposlovanju	
osebni rasti	
izobraževanje in zaposlovanje	
osnovna ciljna skupina	
močna barva	
oddatne ciljne skupine	
bleda barva	

Priloga 2: Pregled obstoječih projektov na področju VKO v obdobju od 2007 do 2013

Na temo vseživljenjske karierni orientacije se je v obdobju od 2007 do 2013 zvrstilo kar nekaj projektov, nekatere od njih navajamo v priloženi preglednici. Informacije za preglednico so prispevale naslednje institucije: Andragoški center Slovenije, Center RS za poklicno in strokovno izobraževanje, Zavod RS za zaposlovanje, Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendije, Pedagoški inštitut, Šola za ravnatelje Univerze v Ljubljani (Karierni center) ter Zavod za izobraževanje in kulturo Črnomelj.

Nosilec projekta	Ime projekta	Trajanje projekta	Vir financiranja
Andragoški center Slovenije	Europeerguid	2009–2011	Program VŽU-LdV
	Izobraževanje in usposabljanje strokovnih delavcev v izobraževanju odraslih od 2009 do 2011: Usposabljanje za delovanje svetovalnih središč ISIO	2009–2011	ESS in MIZŠ
	Izobraževanje in usposabljanje strokovnih delavcev 2011–2014: Usposabljanje in spopolnjevanje za svetovalno delo v izobraževanju odraslih	1. 1. 2012–31. 3. 2014	ESS in MIZŠ

Cilji projekta	Ciljne skupine	Spletni naslov projekta in rezultatov
<p>Projekt je potekal kot nadaljevanje projekta, katerega temeljni namen je bil uveljavljanje metode kolegialne presoje (peer review) v postopkih presojanja in razvijanja kakovosti v izobraževanju (pod vodstvom Avstrije se je uveljavila v številnih evropskih državah). Temeljni namen projekta »Europeerguid« pa je bil širitev metode kolegialne presoje v svetovalni dejavnosti v izobraževanju odraslih.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – odrasli – strokovni delavci v izobraževanju odraslih 	<p>www.europeerguid.eu</p>
<p>Projekt je bil namenjen nadaljnemu usposabljanju delujočih svetovalcev središč ISIO, hkrati pa tudi temeljnemu usposabljanju novih svetovalcev v svetovalnih središčih. Poleg svetovalcev središč ISIO so se v projektu usposabljali tudi drugi strokovni delavci, ki se v izobraževalnih organizacijah srečujejo s svetovanjem odraslim pri izobraževanju.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – strokovni delavci v izobraževanju odraslih 	<p>http://www.acs.si/index.cgi?m=51&id=253</p>
<p>Projekt je bil namenjen temeljnemu usposabljanju vodij in svetovalcev v središčih ISIO ter spopolnjevanju delujočih svetovalcev v središčih ISIO. Poleg tega je bil razvit in v izbrana središča ISIO prenesen koncept za sodelovanje prostovoljcev v delu ISIO središč, znotraj katerega je bilo izpeljano tudi usposabljanje za vključitev prostovoljcev v delo svetovalnih središč za odrasle.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – strokovni delavci v izobraževanju odraslih – prostovoljci v izobraževanju odraslih 	<p>http://www.acs.si/index.cgi?m=51&id=267</p>

Nosilec projekta	Ime projekta	Trajanje projekta	Vir financiranja
Andragoški center Slovenije	Svetovanje na delovnem mestu	2007–2009	Program VŽU- LdV
Zavod za izobraževanje in kulturo Črnomelj	Razvoj modelov svetovanja za ranljive skupine odraslih	2009–2011	ESS in MIZŠ
Center RS za poklicno izobraževanje	Moja izbira	2008–2014	Nacionalni projekt (proračun) in ESS (MIZŠ), OP RČV 2007–2013, 1.4. Pospeševanje razvoja novih zaposlitvenih možnosti
	Izvajanje izobraževanj na temo informiranja in svetovanja za načrtovanje in vodenje kariere	2010–2014	Nacionalni projekt (proračun) in ESS (MIZŠ), OP RČV 2007–2013, 1.4. Pospeševanje razvoja novih zaposlitvenih možnosti

Cilji projekta	Ciljne skupine	Spletni naslov projekta in rezultatov
<p>Namen projekta je bil prenos znanja in izkušeni iz projekta z naslovom Guidance Merger (2002–2004: http://www.guidancemerger.org/) ter razvoj novih pristopov obveščanja in svetovanja za spodbujanje vseživljenjskega učenja in razvoja kariere zaposlenih na delovnem mestu.</p> <p>V Sloveniji smo projekt izpeljevali v sodelovanju s petimi partnerji: z Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije – ZSSS (z nacionalno službo in s tremi regionalnimi enotami) in s tremi središči ISIO. V projektu smo razvili in v praksi preizkusili konkretne pristope svetovanja zaposlenim na delovnem mestu v izbranih manjših in srednje velikih podjetjih v treh regijah.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zaposleni v izbranih podjetjih – strokovni delavci v izobraževanju odraslih – predstavniki sindikata ter sindikalni zaupniki 	http://isio.acs.si/mednarodno/index.php?nid=130&id=199
<p>V projektu je bil razvit model svetovanja za ranljive skupine, ki je namenjen starejšim odraslim, pripadnikom romske skupnosti in odraslim s posebnimi potrebami. V njem so sodelovali poleg koordinatorja še trije partnerji – ljudske univerze.</p> <p>Rezultat projekta je pristop, kjer se strokovnjakom s področja izobraževanja odraslih pridružijo pri svetovanju še starejši prostovoljci in duhovniki treh veroizpovedi v Sloveniji, večinske katoliške, muslimanske in evangeličanske.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ranljivi odrasli – strokovni delavci v izobraževanju odraslih – prostovoljci 	http://modeli.zik-crnodelj.eu/index.php?option=com_content&view=frontpage&Itemid=1
<p>Zagotavljanje kakovostnih informacij, pomembnih pred odločitvijo o nadaljnjem šolanju.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – učenci – dijaki – starši – drugi udeleženci v izobraževanju (npr. odrasli) – strokovna javnost in mediji 	www.mojaizbira.si
<p>Pridobitev znanj iz:</p> <ul style="list-style-type: none"> – področja učenja veščin, načrtovanja in vodenja kariere; – trendov na trgu dela; – področja uporabe virov za informiranje ob izbiri nadaljnega šolanja. 	<ul style="list-style-type: none"> – svetovalni delavci iz osnovnih in srednjih šol – učitelji – svetovalci na zavodih za zaposlovanje in kariernih centrih 	

Nosilec projekta	Ime projekta	Trajanje projekta	Vir financiranja
Center RS za poklicno izobraževanje	Sodelovanje na evropskem tekmovanju v poklicnih spretnostih EuroSkills	2008–2014	Nacionalni projekt (proračun) in ESS (MIZŠ), OP RČV 2007–2013, 1.4. Pospeševanje razvoja novih zaposlitvenih možnosti
	Career	1. 5. 2014–30. 4. 2015	Program VŽU- KA1 Implementation of the European strategic objectives in Education and Training (ET 2020)
	Sodelovanje Slovenije v evropski mreži za karierno orientacijo (ELGPN)	2012–2015	EK
	Program spodbujanja podjetnosti v vzgoji in izobraževanju z namenom razvoja podjetništva – »Vrata odpiram sam«	1. 7. 2014–31. 9. 2015	ESS, OP RČV 2007–2013, 1.4. Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti – pospeševanje razvoja zaposlitvenih možnosti
Zavod RS za zaposlovanje	Nacionalna koordinacijska točka za vseživljenjsko karierno orientacijo (NKT VKO)	2010–2015	ESS, OP RČV 2007–2013, 5.2 Reforma institucij na trgu dela

Cilji projekta	Ciljne skupine	Spletni naslov projekta in rezultatov
Vlaganje v kariero mladih talentiranih strokovnjakov ter aktivnosti za promocijo odličnosti v poklicnem in strokovnem izobraževanju.	<ul style="list-style-type: none"> – mladi strokovnjaki – učenci – dijaki – starši – svetovalni delavci, učitelji – strokovna javnost in mediji 	www.euroskills.org
Zgodnje opolnomočenje posameznikov z veščinami načrtovanja in vodenja kariere. Skupaj s praktiki (svetovalnimi delavci in učitelji) izpostaviti pomanjkljivosti obstoječega okvira in vsebin vseživljenjske karierne orientacije v osnovnih in srednjih šolah ter priprava izhodišč za izboljšanje okvira vseživljenjske karierne orientacije v osnovnih in srednjih šolah.	<ul style="list-style-type: none"> – otroci in mladostniki v osnovnošolskem in srednješolskem izobraževanju – svetovalni delavci, učitelji 	www.career.pei.si
Namen mreže je oblikovati smernice za prihodnji razvoj karierne orientacije na ravni Evropske unije, predvsem pa z nacionalnimi forumi pospešiti uvajanje skupne politike v državah članicah.	<ul style="list-style-type: none"> – oblikovalci politik – odločevalci 	www.elgpn.eu
<ul style="list-style-type: none"> – spodbujanje in promocija podjetniške miselnosti in inovativnosti med učitelji, ki pomembno vplivajo na podjetniško usmerjenost mladih; – spodbujanje samozaposlovanja mladih s poudarkom na uresničevanju njihovih podjetniških idej, ki jih bo lahko preizkušati na trgu. 	<ul style="list-style-type: none"> – učitelji – dijaki 	http://www.vrataodpiramsam.si
<p>Cilji operacije so:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vzpostavitev in delovanje NKT VKO , – oblikovanje izobraževalnih modulov za izvajalce VKO, – izvedba izobraževanj/usposabljanj za izvajalce VKO, – vzpostavljen standard kakovosti za VKO , – promocija NKT VKO. 	<ul style="list-style-type: none"> – institucije, ki izvajajo karierno orientacijo; – karierni svetovalci, zaposleni na ZRSZ, v šolskih svetovalnih službah, kariernih centrih, na svetovanju za izobraževanje odraslim, kadrovskih službah in pri koncesionarjih 	http://www.ess.gov.si/o_zrsz/projekti_zavoda/projekt?aid=123

Nosilec projekta	Ime projekta	Trajanje projekta	Vir financiranja
Zavod RS za zaposlovanje	Razvoj in promocija storitev ter pripomočkov za VKO brezposelnih, drugih iskalcev zaposlitve in neaktivnih	2011–2015	ESS, OP RČV 2007–2013, 2.1 Spodbujanje zaposljivosti iskalcev dela in neaktivnih
	Izobraževalni center ZRSZ	2009–2015	ESS, OP RČV 2007–2013, 5.2 Reforma institucij na trgu dela
	Za Pokolpje – aktivno in dejavno	2012–2015	ESS, OP RČV 2007–2013, 4. 1. Enake možnosti na trgu dela in krepitev socialne vključenosti
	Spodbujanje zaposljivosti, izobraževanja in socialnega vključevanja delavcev migrantov in njihovih družin	2009–2015	ESS, OP RČV 2007–2013, 4. 1. Enake možnosti na trgu dela in krepitev socialne vključenosti

Cilji projekta	Ciljne skupine	Spletni naslov projekta in rezultatov
<p>Namen projekta je zagotovitev in krepitev aktivnosti VKO za brezposelne, druge iskalce zaposlitve in neaktivne ter spodbujanje posameznikov za aktiven pristop k reševanju lastne brezposelnosti. Cilji projekta so:</p> <ul style="list-style-type: none"> – razvoj storitev VKO za brezposelne, druge iskalce zaposlitve in neaktivne; – razvoj pripomočkov in orodij za VKO; – promocija VKO za brezposelne, druge iskalce zaposlitve in neaktivne. 	<ul style="list-style-type: none"> – karierni svetovalci, ki uporabljajo nova orodja, metode in pripomočke – odrasli neposredni uporabniki samopostrežnih orodij, – neaktivni (evidence ZRSZ, SPIZ in zaporniki) 	http://www.ess.gov.si/o_zrsz/projekti_zavoda/projekt?aid=491
<p>Projekt Izobraževalni center z uveljavljanjem ciljnega usposabljanja vseh zaposlenih zagotavlja doseganje temeljnih strateških ciljev modernizacije Zavoda. Cilji:</p> <ul style="list-style-type: none"> – visoka usposobljenost zaposlenih na ZRSZ, – stalno usposabljanje zaposlenih, – razvoj učeče se organizacije, – učinkovitejše izvajanje storitev za brezposelne. 	<ul style="list-style-type: none"> – vsi zaposleni na ZRSZ 	http://www.ess.gov.si/o_zrsz/projekti_zavoda/projekt?aid=121
<p>Motiviranje, izobraževanje, usposabljanje in spodbujanje s stalnim prebivališčem na območju Pokolpja ter identificiranje oseb, ki so neaktivne oziroma niso zaposlene niti vpisane v evidenco ZRSZ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – brezposelni – iskalci zaposlitve, katerih zaposlitev je ogrožena – neaktivni 	http://www.ess.gov.si/o_zrsz/projekti_zavoda/projekt?aid=638
<ul style="list-style-type: none"> – povečati enakost možnosti zaposlitve delavcev migrantov, – izboljševati njihovo socialno vključenost in ekonomsko neodvisnost, – zmanjšati socialni dumping in kršitev pravic delavcev. 	<ul style="list-style-type: none"> – migranti in njihove družine 	http://www.ess.gov.si/o_zrsz/projekti_zavoda/projekt?aid=122

Nosilec projekta	Ime projekta	Trajanje projekta	Vir financiranja
Zavod RS za zaposlovanje	Avstrijsko-slovenska ekspertna akademija EXPAK AT.SI	2010–2014	ESRR: Programa čezmejnega sodelovanja Avstrija-Slovenija 2007–2013, 2. prednostna naloga
	Kontaktni center Zavoda RS za zaposlovanje	2008–2015	ESS, OP RČV 2007–2013, 5.2 Reforma institucij na trgu dela
	Projekt SEA Agencija za socialno podjetništvo	2009–2015	ESRR: Programa čezmejnega sodelovanja Italija-Slovenija

Cilji projekta	Ciljne skupine	Spletni naslov projekta in rezultatov
<p>Bistvene usmeritve znotraj EXPAK AT.SI so:</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpraviti obstoječe neskladnosti na regionalnih trgih dela v avstrijsko-slovenskem obmejnem prostoru s pomočjo izgradnje trajnostnega sistema sodelovanja na področju politike trga dela; – ustvarjati skupno osnovno znanje in mreženje med pomembnimi akterji na trgu dela pri naslednjih temah: strateško načrtovanje in izvajanje ukrepov za zaposlovanje in usposabljanje, ugotavljanje potreb po kvalificirani delovni sili, sodelovanje s podjetji, posredovanje informacij na prehodu iz izobraževanja v zaposlitev ter spremljanje odprtja trga dela; – razvoj in izvedba čezmejnih pilotnih projektov. 	<ul style="list-style-type: none"> – javne institucije – delodajalci – brezposelni in iskalci zaposlitve 	http://www.expak-at.si/expak/display/view/144
<p>Cilj projekta je vzpostavitev kontaktnega centra, ki strankam zagotavlja hitre (telefonske in internetne) odgovore na vprašanja, povezana z delovanjem in dejavnostjo ZRSZ:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Iza (Interaktivna Zavodska Asistentka), – razvit katalog znanj o vseh delovnih področjih. 	<ul style="list-style-type: none"> – vsi državljani – različne institucije – delodajalci 	http://www.ess.gov.si/o_zrsz/projekti_zavoda/projekt?aid=117
<p>Cilj projekta je razvoj inovativnega sistema, ki bo omogočal ranljivim osebam zaposlitveno vključitev prek aktivnosti, ki bodo pripomogle k razvoju socialne ekonomije ter skupnega sistema za socialno in zaposlitveno vključevanje.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – socialna podjetja – ranljive skupine – ustanove s servisi za zaposlitveno vključevanje – zavodi za zaposlovanje – javne ustanove – društva – organizacije prostovoljcev 	

Nosilec projekta	Ime projekta	Trajanje projekta	Vir financiranja
Zavod RS za zaposlovanje	OGV – Orti Goriziani/Goriški vrtovi	2012–2014	ESRR: Programa čezmejnega sodelovanja Italija-Slovenija
	Do boljše kakovosti storitev z več svetovalci zaposlitve	2009–2015	ESS, OP RČV 2007–2013, 5.2 Reforma institucij na trgu dela
	Portal Poišči Delo.si	2012–2013	Sredstva ZRSZ
	EUROGUIDANCE	2012–2013	EK in sredstva ZRSZ
	Learning opportunities and qualifications in Europe ¹	1. 6. 2014–31. 5. 2016	EK (75 %) in lastna udeležba (25 %)
	Employ ID ²	februar 2014–januar 2018	EK (80 %) in lastna udeležba (20 %)
	Your first Eures job ³	junij 2014–maj 2015	EK (95 %) in lastna udeležba (5 %).

1. Projekt se šele začel, v sodelovanju s CPI, financiran iz Erasmus+.

2. Projekt se je začel leta 2014.

3. Projekt se je začel leta 2014.

Cilji projekta	Ciljne skupine	Spletni naslov projekta in rezultatov
Projekt OGV je nadgradnja standardnega projekta SEA – Agencija za socialno ekonomijo. Cilj projekta Goriški vrtovi je povečanje konkurenčnosti na čezmejnem območju Goriške (območje občin Gorica – Nova Gorica – Šempeter – Vrtojba) s pomočjo vzpostavitve skupnega trga kmetijskih pridelkov in izdelkov ter skupne dobave blaga in storitev.	<ul style="list-style-type: none"> – zavodi za zaposlovanje – ranljive skupine – kmetijski sektor 	http://www.ess.gov.si/o_zrsz/projekti_zavoda/projekt?aid=882
<p>Namen projekta je:</p> <ul style="list-style-type: none"> – v prvi vrsti dvig kakovosti storitev za uporabnike storitev ZRSZ (brezposelni, iskalci zaposlitve, delodajalci); – zagotoviti neposredno zaposlitev mladih brezposelnih. 	<ul style="list-style-type: none"> – brezposelni – iskalci zaposlitve – delodajalci 	http://www.ess.gov.si/o_zrsz/projekti_zavoda/projekt?aid=57
Interaktivni kanal za izvajanje kariernega svetovanja in posredovanja: stik med stranko in svetovalcem prek spletne strani prihrani čas in stroške.	– brezposelni, prijavljeni na ZRSZ	https://www.poiscidelo.si
Pospeševanje mobilnosti v EU, informacije o možnostih poklicnega in strokovnega usposabljanja, spletni portal PLOTEUS.	<ul style="list-style-type: none"> – karierni svetovalci in svetovalci v izobraževanju mladine in odraslih – posamezniki, ki potrebujejo take informacije 	http://www.ess.gov.si/ncips
Podatkovne baze možnosti izobraževanja v Sloveniji.	– vsi, ki iščejo možnosti izobraževanja v EU	http://www.ess.gov.si/ncips/ncips/ploteus
<p>Prilagodljivo in stroškovno učinkovito lajšanje tranzicije poklicne identitete v javnih zavodih za zaposlovanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – povečuje strokovnost izvajanja storitev, – etičnost storitev. 	– svetovalcem v javnih zavodih za zaposlovanje	http://www.ess.gov.si/_files/6414/projekti_na_zavodu.pdf
Pilotna pobuda EK, katere cilj je pomagati približno 5.000 mladim pri prvi zaposlitvi v drugi državi članici Evropske unije.	<ul style="list-style-type: none"> – iskalci zaposlitve – delodajalci 	http://www.ess.gov.si/eures/tvoja_prva_zaposlitev_eures

Nosilec projekta	Ime projekta	Trajanje projekta	Vir financiranja
Zavod RS za zaposlovanje	SKP in Klasius	julij 2010–september 2016	integralni proračun
	Napovednik zaposlovanja	december 2013–december 2014	EK (85 %) in lastna udeležba (15 %)
Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendije	Vseživljenjska karierna orientacija za delodajalce in zaposlene	2011–31. 8.2015	ESS, OP RČV 2007–2013, 1.2 Izobraževanje in usposabljanje za konkurenčnost in zaposljivost
	Popestrimo šole	2012–2015	ESS, OP RČV 2007–2013, 3.1. Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja
	Podeljevanje spodbud delodajalcem za izvajanje praktičnega usposabljanja z delom	2008–2015	ESS, OP RČV 2007–2013, 3.2 Izboljšanje usposobljenosti posameznika za delo in življenje v družbi temelječi na znanju

Cilji projekta	Ciljne skupine	Spletni naslov projekta in rezultatov
Razvoj modela taksonomije poklicnih veščin in kompetenc s predhodno prilagoditvijo ter uvedbo nacionalnih klasifikacij SKP-08 in Klasius.	Vsem, ki uporabljajo taksonomijo za: <ul style="list-style-type: none"> – zaposlitveno posredovanje, – poklicno orientacijo, – razvoj programov usposabljanja in izobraževanja, – razvijajo interaktivna orodja, – pripomoček. 	http://www.ess.gov.si/_files/6414/projekti_na_zavodu.pdf
<ul style="list-style-type: none"> – identifikacija in sodelovanje z delodajalci, ki bodo zaposlovali; – model deficitarnih poklicev; – priprava sistemskih rešitev in programov za reševanje strukturnih neskladij na trgu dela. 	– institucije in svetovalci, ki se ukvarjajo s štipendiranjem, izobraževanjem in usposabljanjem	http://www.ess.gov.si/o_zrsz/projekti_zavoda/projekt?aid=928
Razvoj kadrovske funkcije v podjetjih, dvig zavedanja o pomenu vlaganja v zaposlene, prevzem odgovornosti za razvoj lastne kariere, usposabljanje zaposlenih na področju mehkih veščin.	– podjetja in njihovi zaposleni (vodstveni delavci, kadrovske službe in kadrovski delavci, vsi zaposleni)	http://www.sklad-kadri.si/si/razvoj-kadrov/vsezivljenjska-karierna-orientacija/
Razvoj ključnih kompetenc učencev osnovnih šol s pomočjo aktivnosti, ki se izvajajo zunaj rednega učnega procesa z uporabo novih pedagoških strategij in oblik dela, zagotavljanjem boljše odzivnosti učiteljev na individualne potrebe učencev ter krepitevijo sposobnosti hitrega odzivanja šole na spremembe v lokalnem okolju.	– učenci osnovnih šol, učitelji	http://www.sklad-kadri.si/si/razvoj-kadrov/popestrimo-solo-pos/
Spodbujanje delodajalcev k izvajanju praktičnega usposabljanja z delom za dijake in študente višjih strokovnih šol. Delodajalci, ki izvajajo praktično usposabljanje z delom, imajo velik vpliv na nadaljnji razvoj mladih in njihovo uspešno poklicno kariero. Povezovanje izobraževanja in praktičnega usposabljanja z delom je eno od pomembnejših področij za uvajanje mladih v delovni proces in njihovo zaposlovanje.	– delodajalci, dijaki in študenti višjih strokovnih šol	http://www.sklad-kadri.si/si/razvoj-kadrov/prakticno-usposabljanje-z-delom-pud/

Nosilec projekta	Ime projekta	Trajanje projekta	Vir financiranja
Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendije	Po kreativni poti do praktičnega znanja	2014–2015	ESS, OP RČV 2007–2013, 1.3 Štipendijske sheme
	Usposabljanje in izobraževanje zaposlenih	2011–2015	ESS, OP RČV 2007–2013, 1.2 Izobraževanje in usposabljanje za konkurenčnost in zaposljivost
	Kompetenčni centri za razvoj kadrov	2012–2015	ESS, OP RČV 2007–2013, 1.2 Izobraževanje in usposabljanje za konkurenčnost in zaposljivost
Šola za ravnatelje	Usposabljanje strokovnih delavcev za izvajanje kompetenčnega pristopa k poučevanju s spodbujanjem pridobivanja ključne kompetence učenja na vseh ravneh vzgoje in izobraževanja	2010–2014	ESS in MIZŠ
	Redni program: Ravnateljski izpit	eno leto	MIZŠ in šole/udeleženci

Cilji projekta	Ciljne skupine	Spletni naslov projekta in rezultatov
Razvoj kompetenc ter pridobivanje praktičnih znanj in izkušenj študentov z uporabo inovativnega, problemskega in skupinskega pristopa k reševanju praktičnih problemov. Projekte bodo izvajali študenti v skupinah od tri do deset s pomočjo mentorja iz fakultete in mentorja iz gospodarstva. S tem študenti razvijajo inovativnost, kreativno razmišljanje ter druge kompetence, ki jim bodo omogočile lažji prehod iz izobraževanja v zaposlitev.	– študenti	http://www.sklad-kadri.si/si/razvoj-kadrov/po-kreativni-poti-do-prakticnega-znanja/
Usposabljanja zaposlenih v podjetjih za izboljšanje konkurenčnosti podjetij in zaposljivost posameznikov.	– zaposleni v podjetjih	http://www.sklad-kadri.si/si/razvoj-kadrov/sofinanciranje-izobrazevanj-in-usposabljanj-uiz/
Izdelava kompetenčnega modela, zapolnjevanja manjka kompetenc s pomočjo notranjih in zunanjih usposabljanj.	– zaposleni v podjetjih partnerstva	http://www.sklad-kadri.si/si/razvoj-kadrov/kompetencnacentri/
Usposabljanje strokovnih delavcev za izvajanje kompetenčnega pristopa k poučevanju s spodbujanjem pridobivanja ključne kompetence učenje učenja.	– strokovni delavci šol in vrtcev	http://uu.solazaravnatelj.si/
Cilj programa šola za ravnatelje in vsebin ravnateljskega izpita je usposobiti udeležence za naloge vodenja in upravljanja šol in vrtcev, opredeljene v šolski zakonodaji, ter razviti znanja in spretnosti, ki prispevajo k osebni in organizacijski učinkovitosti.	– strokovni delavci in novoimenovani ravnatelji	http://www.solazaravnatelj.si/vsezivljensko-ucenje/ravnateljski-izpit/

Nosilec projekta	Ime projekta	Trajanje projekta	Vir financiranja
Šola za ravnatelje	Redni program: Mentorstvo novoimenovanim ravnateljem	eno leto	ESS
	Redni program: Razvoj ravnateljevanja	eno leto	ESS
	Redni program: Ravnateljski certifikat	eno leto	ESS
Univerza v Ljubljani (Karierni center)	Karierni center UL	2. 7. 2010 – 30. 6. 2013	ESS (85 %) in MIZŠ (15 %).

Cilji projekta	Ciljne skupine	Spletni naslov projekta in rezultatov
<p>Osnovo programa sestavlja šest delavnic in vmesne aktivnosti. Na njih predavatelji Šole za ravnatelje in predstavniki ministrstva skupaj z novoimenovani ravnatelji in mentorji obravnavajo vsebine, ki zajemajo temeljna področja ravnateljevanja. Mentor in novoimenovani ravnatelj sta v stiku tudi med skupnimi srečanji in sodelujeta na različnih področjih ravnateljevanja. Vmesne aktivnosti novoimenovanega ravnatelja so povezane s temami srečanj in mu omogočajo sistematičen pristop k vprašanju in problemom vsakdanje prakse ravnateljevanja.</p>	<p>– novoimenovani ravnatelji</p>	<p>http://www.solazaravnatelje.si/vsezivljenjsko-ucenje/mentorstvo-novoimenovanim-ravnateljem/</p>
<p>Namen programa je oblikovanje strokovnih rešitev pri vodenju vzgojno-izobraževalnih zavodov ter s tem razvoj ravnateljevanja s pomočjo sistematične izmenjave znanja in izkušenj. Tako želimo razvijati vseživljenjsko učenje ravnateljev in uvajati nove oblike mreženja.</p>	<p>– izkušeni ravnatelji</p>	<p>http://www.solazaravnatelje.si/vsezivljenjsko-ucenje/razvoj-ravnateljevanja/</p>
<p>Namen programa je spodbujanje profesionalnega razvoja ravnateljev za izboljšanje vodenja šol in vrtcev.</p> <p>Cilji programa:</p> <ul style="list-style-type: none"> – umestiti profesionalni razvoj v kontekst vodenja šol, vrtcev, – spodbujati različne oblike profesionalnega razvoja ravnateljev in drugih strokovnih delavcev, – spremljati profesionalni razvoj in izboljšati vodenje šol, vrtcev. 	<p>– ravnatelji s pet in več leti izkušenj</p>	<p>http://www.solazaravnatelje.si/vsezivljenjsko-ucenje/ravnateljski-certifikat/</p>
<p>Razvoj in izvajanje dejavnosti kariernih centrov v visokem šolstvu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – študenti – delodajalci – zaposleni na članicah – spodbujanje sodelovanja s potencialnimi delodajalci 	

Nosilec projekta	Ime projekta	Trajanje projekta	Vir financiranja
Univerza v Ljubljani (Karierni center)	Karierni center UL – stičišče perspektivnih kadrov in dobrih delodajalcev	1. 7. 2013–30. 6. 2015	ESS (85 %) in MIZŠ (15 %)
Pedagoški inštitut	Career	1. 5. 2014–30. 4. 2015	Program VŽU- KA1 Implementation of the European strategic objectives in Education and Training (ET 2020)

Razlaga kratic:

ESS Evropski socialni sklad
 EK Evropska komisija
 OP RČV Operativni program razvoja človeških virov
 VŽU Vseživljenjsko učenje
 ESRR Evropski sklad za regionalni razvoj
 MIZŠ Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

Cilji projekta	Ciljne skupine	Spletni naslov projekta in rezultatov
Nadgradnja in nadaljnji razvoj storitev kariernih centrov na Univerzi v Ljubljani.	<ul style="list-style-type: none"> – študenti – delodajalci – zaposleni na članicah – spodbujanje sodelovanja s potencialnimi delodajalci 	
Zgodnje opolnomočenje posameznikov z veščinami načrtovanja in vodenja kariere. Skupaj s praktiki (svetovalnimi delavci in učitelji) izpostaviti pomanjkljivosti obstoječega okvira in vsebin vseživljenjske karijerne orientacije v osnovnih in srednjih šolah ter priprava izhodišč za izboljšanje okvira vseživljenjske karijerne orientacije v osnovnih in srednjih šolah.	<ul style="list-style-type: none"> – otroci in mladostniki v osnovnošolskem in srednješolskem izobraževanju – svetovalni delavci, učitelji 	www.career.pei.si

Literatura in viri

- Ažman, T. idr. (2005). *Načrtovanje in vodenje kariere: priročnik za poklicno orientacijo v srednjih šolah*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- Ažman, T. idr. (2012). *Ugotavljanje, vrednotenje in razvijanje kompetence načrtovanja kariere: Priročnik za svetovalce*. Ljubljana: Andragoški center RS. http://arhiv.acs.si/prirocniki/Ugotavljanje_vrednotenje_in_razvijanje_kompetence_nacrtovanje_kariere.pdf
- Ažman, T. in Lovšin, M. (ur.) (2014). *Moja kariera*. Center RS za poklicno izobraževanje.
- CEDEFOP (2005). *Improving Lifelong Guidance Policies and Systems*.
http://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0C-CQQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.cedefop.europa.eu%2Ffiles%2F4045_en.pdf&ei=Y-jDkVI7hBeOaygP_qYGQAQ&usg=AFQjCNFvHug8BSCp1sYi8LZCBq332nQHYG&b-vm=bv.85970519,d.bGQ
- CEDEFOP (2009). *Professionalising Career Guidance – Practitioner competences and qualification routes in Europe*. Thessaloniki.
- Center Republike Slovenije za poklicno izobraževanje in Zavod Republike Slovenije za šolstvo (2005). *Koncept vključevanja ključne kvalifikacije načrtovanja in vodenja kariere v izobraževalne programe srednjega in poklicnega šolstva*. <http://www.cpi.si/strokovna-podrocja.aspx>
- Evropska komisija (2004). *Strengthening Policies, Systems and Practice on Guidance Throughout Life*. <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%209286%202004%20INIT>
- Evropska komisija (2008). *Better Integrating Lifelong Guidance Into Lifelong Learning Strategies*. <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12945-2008-INIT/en/pdf>
- Čačinovič Vogrinčič, G. idr. (ur.) (1999). *Programske smernice: Svetovalna služba v osnovni šoli*. Ljubljana: Strokovni svet RS za splošno izobraževanje.
- Čačinovič Vogrinčič, G. idr. (ur.) (2008). *Programske smernice: Svetovalna služba v srednji šoli*. Ljubljana: Strokovni svet RS za splošno izobraževanje.
- ELGPN (2013). *ELGPN Work Programme 2013–2014*. http://www.elgpn.eu/about-us/work-programmes/work-programme-2013-2014/Work_Programme_2013-14_Version_10_final_updated18042013.pdf
- ELGPN (2014). *Razvoj politike za vseživljensko karierno orientacijo: evropski nabor orodij*. <http://www.elgpn.eu/publications/browse-by-language/slovene/razvoj-politike-za-vsezivljenjsko-karierno-orientacijo-evropski-nabor-orodij/>

Evropska komisija (2010a). *Evropa 2020: Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast*. http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_SL_ACT_part1_v1.pdf

Evropska komisija (2010b). *The Bruges Communiqué on enhanced European Cooperation in Vocational Education and Training for the period 2011–2020*. http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/vocational/bruges_en.pdf

Kohont idr. (2011). *Terminološki slovarček: karierne orientacije*. Ljubljana: ZRSZ.

Krek, M. in Merljak, M. (ur.) (2011). *Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije (ur. Jelenc, Z.) (2007). *Strategija vseživljenjskosti učenja v Sloveniji*. Ljubljana.

Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije (2011). *Kurikulum za vrtce: predšolska vzgoja v vrtcih*. Ljubljana: MIZŠ in ZRSŠ.

Niklanovič, S. (2011). *Analiza izobraževanj za izvajalce karierne orientacije v EU*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta. http://www.ess.gov.si/_files/3615/analiza_izobrazevanj_za_izvajalce_karierne%20_orientacije_v_EU_niklanovic.pdf

Niklanovič, S. (2012). *Analiza sistemov zagotavljanja kakovosti storitev na področju vseživljenjske karierne orientacije*. http://www.ess.gov.si/_files/4253/ANALIZA_ZAGOTAVLJANJA_KAKOVOSTI_oblikovana.pdf

OECD (2004). *Career Guidance: A Handbook for Policy Makers*. <http://www.oecd.org/education/innovation-education/34060761.pdf>

Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011-2020 (ReNPVŠ11-20). Ur. l. RS, 41/2011. <http://www.uradni-list.si/1/content?id=103885>

Resolucija o Nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji za obdobje 2013-2020 (ReNPIO13-20) (2013). Ur. l. RS, 90/2013.

Rupar, B. (2007). *Poklicna/karierna orientacija kot medpredmetno področje v osnovni šoli. V: Kurikul kot proces in razvoj - Zbornik prispevkov s posveta*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Sentočnik, S. (2012). *Analiza učnih načrtov obveznih predmetov osnovne šole in gimnazije z vidika VKO s priporočili*. http://www.ess.gov.si/_files/3931/analiza_osnovna_sola.pdf

Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko (2008). *Operativni program razvoja človeških virov ESS za obdobje 2007–2013*. <http://www.eu-skladi.si/ostalo/operativni-programi/op-rcv.pdf>

Vilič Klenovšek, T. idr. (2006). *Povzetek koncepta nadaljnjega razvoja, širjenja in povezovanja svetovalnih dejavnosti in povzetek koncepta centrov za vseživljenjsko učenje ter stične točke med obema konceptoma*. http://arhiv.acs.si/dokumenti/Povzetka_koncepta_in_sticne_tocke.pdf

Vilič Klenovšek, T. idr. (2007). *Izhodišča za razvoj kakovosti v svetovalnih središčih za izobraževanje odraslih*. Andragoški center Slovenije.

Vilič Klenovšek, T. idr. (2011). *Svetovalna dejavnost v izobraževanju odraslih*. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.

Vlada Republike Slovenije (2013). *Nacionalni reformni program 2013–2014*. http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/docs/Razvojni_dokumenti/NRP10-05-2013_s_prilogami.pdf

Vuorinen, R. in Watts, A. G. (ur.) (2012). *Lifelong Guidance Policy Development: A European Resource Kit*. ELGPN.

Zakon o urejanju trga dela. Ur. l. RS, 80/2010, 40/12 - ZUJF, 21/13, 63/13, 100/13 in 32/14 - ZP DZC-1. <http://www.uradni-list.si/1/content?id=100223>

Zakon o organiziranju in financiranju vzgoje in izobraževanja. Ur. l. RS, 16/07 - uradno prečiščeno besedilo. <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO445>

Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju. Ur. l. RS, 12/96, 44/00, 86/04, - ZVSI in 79/06 - ZPSI-1. <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO982>

Zakon o osnovni šoli. Ur. l. RS, 81/2006. <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200681&stevilka=3535>

**Center Republike Slovenije
za poklicno izobraževanje**

Kajuhova 32 U, SI-1000 Ljubljana

tel.: **01/5864 200**

faks: **01/5422 045**

e-pošta: **info@cpi.si**

www.cpi.si

